

Bruksela, 22 lutego 2021 r.
(OR. en)

6324/21

COHOM 31
COPS 61
CONUN 14
COASI 23
MAMA 27
COEST 43
COAFR 50
DEVGEN 29
CFSP/PESC 151
COVID-19 46

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	22 lutego 2021 r.
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie przeprowadzenia po pandemii COVID-19 odbudowy w oparciu o prawa człowieka

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie przeprowadzenia po pandemii COVID-19 odbudowy w oparciu o prawa człowieka, zatwierdzone przez Radę na jej 3785. posiedzeniu, które odbyło się 22 lutego 2021 r.

Konkluzje Rady w sprawie przeprowadzenia po pandemii COVID-19 odbudowy w oparciu o prawa człowieka

Kontekst

1. Rada przypomina, że wszystkie prawa człowieka są uniwersalne, niepodzielne, wzajemnie zależne i wzajemnie powiązane. Ma to jeszcze większe znaczenie w czasach kryzysu, kiedy musimy szczególnie chronić osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, należące do grup defaworyzowanych i zmarginalizowane.
2. Rada potwierdza, że sytuacje kryzysowe są szczególnym sprawdzianem dla urzeczywistniania wszystkich praw człowieka i poszanowania wartości demokratycznych. Trwająca obecnie pandemia COVID-19 i jej skutki społeczno-gospodarcze mają coraz większy negatywny wpływ na prawa człowieka, demokrację i praworządność, w tym na przestrzeń obywatelską. Dodatkowo pandemia pogłębia istniejące wcześniej nierówności i zwiększa presję na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji. W tym kontekście działanie na rzecz praw człowieka, demokracji i praworządności oraz kształtowanie przestrzeni dla działań obywatelskich ma zasadnicze znaczenie dla tworzenia bardziej sprawiedliwych, ekologicznych, bardziej odpornych i inkluzywnych społeczeństw. W momencie gdy prawa człowieka są nadal naruszane, i gdy demokracja zmagą się z poważnymi wyzwaniami, a przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego kurczy się i została znacznie ograniczona w wielu częściach świata, w tym przez państwa używające pandemii COVID-19 jako pretekstu do nieprzestrzegania praworządności i zobowiązań międzynarodowych poprzez ograniczanie praw człowieka i przestrzeni obywatelskiej, UE wspiera skuteczną realizację wezwania sekretarza generalnego ONZ do działania na rzecz praw człowieka i jego przywództwo w działaniach na rzecz uczynienia z praw człowieka osi reakcji na COVID-19. Rada przypomina, że wszelkie ograniczenia praw człowieka muszą być ściśle zgodne z prawem międzynarodowym, w szczególności muszą być przewidziane prawem, konieczne, proporcjonalne, tymczasowe i niedyskryminacyjne.

3. Rada podkreśla, że prawa człowieka, demokracja i praworządność pozostaną centralnym elementem reakcji UE na pandemię COVID-19 i odbudowy po niej, jak stwierdzono w konkluzjach Rady w sprawie Planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024. Szczególną uwagę należy zwrócić na ewentualne długoterminowe skutki pandemii w odniesieniu do korzystania ze wszystkich praw człowieka, w tym podstawowych wolności, równości i zasady niedyskryminacji. W tym względzie należy przestrzegać obowiązujących norm międzynarodowych. Obejmuje to zapewnienie – podczas pandemii i w planach odbudowy – podejścia uwzględniającego aspekt płci i wieku oraz wrażliwego na kwestie dotyczące niepełnosprawności, a także zapewnienie ukierunkowanych środków z myślą o osobach znajdujących się w trudnej sytuacji.
4. UE zobowiązuje się zapewniać, by nasza reakcja przebiegała z poszanowaniem godności i praw człowieka wszystkich osób, bez jakiegokolwiek dyskryminacji. Nie można pozostawiać nikogo w tyle ani ignorować żadnych praw człowieka.

Lepsza odbudowa

5. Rada potwierdza, że reakcja społeczno-gospodarcza, której centralnym elementem będą prawa człowieka, umożliwi lepszą i trwalszą odbudowę. Pandemia COVID-19 jest również sygnałem alarmowym dotyczącym jeszcze większego zagrożenia, jakim jest zmiana klimatu i degradacja środowiska. Działania UE powinny opierać się na porozumieniu klimatycznym z Paryża i Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, a także zasadzać się na prawach człowieka. Powinny również przyczyniać się do zapewnienia zrównoważonej i uwzględniającej zmianę klimatu polityki odbudowy gospodarczej po kryzysie związanym z COVID-19 jako ważnego elementu strategii zrównoważonego rozwoju, który zapewnia odporną na zmianę klimatu, sprzyjającą włączeniu społecznemu i sprawiedliwą i dotyczącą wszystkich transformację w kierunku gospodarki zrównoważonej środowiskowo.

6. Konsekwencje pandemii COVID-19 spowodowały zwiększenie nierówności społeczno-ekonomicznych na świecie, wzrost bezrobocia, zagroziły spójności społecznej i w nieproporcjonalnym stopniu dotknęły osoby będące w trudnej sytuacji, należące do grup defaworyzowanych, zmarginalizowane, w tym osoby najbardziej dotknięte ubóstwem, osoby działające w obszarze gospodarki nieformalnej, osoby bezrobotne, kobiety i dziewczęta, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, osoby należące do mniejszości, w tym mniejszości narodowościowych, etnicznych i religijnych, osoby LGBTI, migrantów i uchodźców, dzieci i młodzież. UE podjęła szybkie działania poprzez natychmiastowe środki pomocy gospodarczej w odpowiedzi na skutki pogorszenia koniunktury w zakresie zatrudnienia i kwestii społecznych. UE skoncentruje się również na politykach integracyjnych w celu złagodzenia konsekwencji długoterminowych, w tym poprzez wspieranie młodzieży. Ochrona socjalna, prawa człowieka w świecie pracy i interwencje gospodarcze muszą być dostępne dla wszystkich, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz będących w trudnej sytuacji. UE apeluje o pełne poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich migrantów, uchodźców i osób wewnątrznie przesiedlonych, ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w tym dzieci.
7. Rada jest głęboko zaniepokojona nieproporcjonalnym i negatywnym wpływem pandemii COVID-19 na korzystanie przez kobiety i dziewczęta z praw człowieka oraz na równość płci na całym świecie. Kobiety stanowią około 70% światowej siły roboczej w sektorze opieki zdrowotnej i sektorze socjalnym, a także są w pierwszej linii reagowania na pandemię i w nieproporcjonalnym stopniu zostały dotknięte przez utratę miejsc pracy i dochodów, wyzysk pracowników, zamykanie szkół, wzrost nieodpłatnej pracy opiekuńczej. Doświadczyły również nasilenia przemocy domowej i przerwania dostępu do świadczeń zdrowotnych w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. UE zintensyfikuje wysiłki na rzecz zapewnienia odbudowy opartej na prawach człowieka i uwzględniającej aspekt płci, mając w szczególności na uwadze potrzebę zapewnienia kobietom i dziewczętom pełnego korzystania z praw człowieka. UE będzie nadal opowiadać się za eliminacją wszelkich form przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, zarówno w internecie, jak i poza nim, oraz będzie przewodniczyć Koalicji na rzecz Akcji przeciw Przemocy Motywowanej Płcią na Forum Pokolenia Równości.

8. Rada jest ponadto zaniepokojona negatywnym wpływem pandemii COVID-19 na prawa dziecka na całym świecie, w szczególności dzieci znajdujących się już w niekorzystnej lub trudnej sytuacji, a także dzieci dotkniętych konfliktami zbrojnymi. Unia Europejska zintensyfikuje starania na rzecz współpracy z partnerami i doprowadzenia do tego, by dzieci stanowiły oś wysiłków na rzecz odbudowy, oraz zapewnienia pełnego poszanowania praw dzieci i ochrony dzieci przed wszelkimi formami ubóstwa, przemocy, wyzysku, zaniedbania i niegodziwego traktowania.
9. Rada przypomina konkluzje Rady w sprawie praw człowieka i godnej pracy w globalnych łańcuchach dostaw i swoje zobowiązanie do wdrożenia Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka z myślą o przestrzeganiu i ochronie praw człowieka oraz przepisów i norm prawa pracy przed niekorzystnym wpływem przedsiębiorstw, w tym w celu zapewnienia, by ci, którzy ucierpią wskutek działalności gospodarczej, mieli dostęp do skutecznych środków odwoławczych.
10. Rada jest zaniepokojona negatywnym wpływem pandemii COVID-19 na prawa osób z niepełnosprawnościami, które stanowią 15% ludności świata. UE zintensyfikuje współpracę z partnerami w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami pełnego korzystania z praw człowieka zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, a także w celu zapewnienia, by w procesie odbudowy ich potrzeby zostały w pełni zaspokojone.
11. Rada potwierdza prawo każdego człowieka cieszenia się najlepszym możliwym do osiągnięcia stanem zdrowia fizycznego i psychicznego. Należy uznać szczepienia przeciwko COVID-19 za dobro publiczne w wymiarze światowym i zapewnić szybki, sprawiedliwy i równy dostęp do bezpiecznych, przystępnych cenowo i skutecznych szczepionek, terapii i diagnostyki.

12. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do propagowania, ochrony i urzeczywistniania wszystkich praw człowieka oraz do pełnego i skutecznego wdrożenia postanowień pekińskiej platformy działania, programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju oraz wyników ich konferencji przeglądowych, a także podtrzymuje swoje zobowiązanie na rzecz praw i zdrowia reprodukcyjnych i seksualnych w tym kontekście. Mając to na względzie, UE potwierdza swoje zobowiązanie do propagowania, ochrony i urzeczywistniania praw każdej osoby do sprawowania – w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemocy – pełnej kontroli oraz swobodnego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji w kwestiach dotyczących seksualności oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. UE podkreśla po raz kolejny potrzebę zapewnienia powszechnego dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo wszechstronnych informacji na temat zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, edukacji w tym zakresie, w tym do wszechstronnej edukacji seksualnej, oraz dostępu do usług opieki zdrowotnej.
13. Kluczowe priorytety to: wzmocnienie przywódczej i koordynującej roli Światowej Organizacji Zdrowia w dziedzinie zdrowia na szczeblu globalnym, wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej i stworzenie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, umożliwienie osiągnięcia większej gotowości i zdolności reagowania na pandemię na szczeblach światowym, regionalnym i krajowym, przy stosowaniu międzynarodowych przepisów zdrowotnych, zapewnienie dostępu do wody, higieny i urządzeń sanitarnych i propagowanie wszechstronnych, inkluzywnych i niedyskryminacyjnych podejść do zdrowia publicznego.
14. Rola społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka, zarówno w internecie, jak i poza nim, w tym obrońcy praw człowieka, w pomaganiu, by lepiej i szybciej przeprowadzić odbudowę po pandemii COVID-19, jest ważniejsza niż kiedykolwiek. UE uznaje, że będzie ona nadal istotna dla zachęcania do solidarności, wspierania najbardziej potrzebujących, obrony praw człowieka, podstawowych wolności i przestrzeni demokratycznej oraz propagowania odpowiedzialności za naruszenia i nadużycia dotyczące praw człowieka. W niektórych krajach podczas pandemii COVID-19 gwałtownie wzrosły ataki na obrońców praw człowieka. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do zapewnienia sprzyjającego otoczenia, które umożliwi wszystkim obrońcom praw człowieka swobodne i bezpieczne wykonywanie ich kluczowych zadań.

15. Pandemia COVID-19 pokazała, że wolne, pluralistyczne i niezależne media odgrywają kluczową rolę jako konieczny element demokratycznego społeczeństwa, zapewniając obywatelom wiarygodne i oparte na faktach informacje, a przez to przyczyniając się do ratowania życia. W tym kontekście kluczowe znaczenie ma propagowanie bezpieczeństwa dziennikarzy. Dezinformacja, w internecie i poza nim, może stanowić zagrożenie dla życia. Dlatego kluczowe znaczenie ma zdecydowane przeciwdziałanie dezinformacji za pośrednictwem przejrzystej, szybkiej i rzetelnej komunikacji, w tym w fazie odbudowy, dzięki czemu zwiększa się odporność społeczeństw. Zapewnienie wolności wypowiedzi i propagowanie umiejętności korzystania z mediów i informacji to kluczowe długoterminowe środki przeciwko dezinformacji i jej skutkom.
16. Pandemia COVID-19 przyspieszyła transformację cyfrową naszych społeczeństw i zmusiła wielu z nas do pracy, nauki i utrzymywania kontaktów towarzyskich na odległość. Dostępne rozwiązania cyfrowe stanowią zasadniczy element reakcji UE na koronawirusa. Wzmocnienie zdolności cyfrowych systemów opieki zdrowotnej, wdrożenie e-edukacji i rozwiązań cyfrowych w ramach uczenia się na odległość ma zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia odporności społeczeństw dotkniętych kryzysem, podobnie jak potrzeba zlikwidowania przepaści cyfrowej. Technologie cyfrowe, które mogą przyczynić się do powstrzymania pandemii, muszą być inkluzywne oraz projektowane, rozwijane i wykorzystywane z pełnym poszanowaniem praw człowieka, w tym prawa do prywatności. Rada przypomina, że prawa człowieka mają w równym stopniu zastosowanie w internecie, jak i poza nim, niezależnie od użytej technologii.

Współpraca

17. Rada przypomina konkluzje Rady z 8 czerwca 2020 r. w sprawie globalnej reakcji Drużyny Europy (Team Europe) na COVID-19, które odwołują się między innymi do wspólnego komunikatu z 8 czerwca 2020 r. w sprawie globalnej reakcji na COVID-19 oraz podkreśla, że UE będzie nadal propagować i podtrzymywać dobre rządy, prawa człowieka, praworządność, równość płci i niedyskryminację, godne warunki pracy, a także podstawowe wartości i zasady humanitarne.

18. Rada podkreśla, że podejście Drużyny Europy przyczynia się do wykazania globalnego przywództwa UE, jej odpowiedzialności i solidarności. Rada uznaje istotny wkład wniesiony przez wszystkich członków Drużyny Europy w ramach globalnej reakcji UE na COVID-19.
 19. Obecna pandemia pokazała, jak kluczowe są globalna solidarność i instytucje wielostronne dla zdrowia, dobrobytu i bezpieczeństwa na świecie. Szczególne znaczenie mają także działania podejmowane na szczeblu krajowym. Unia Europejska popiera ważną rolę systemu oenzetowskiego w mobilizowaniu i koordynowaniu globalnej reakcji na pandemię – reakcji uwzględniającej przede wszystkim prawa człowieka. Musimy wspólnie wyciągnąć wnioski, tak aby uczynić świat bardziej odpornym w przyszłości. Popierając apel Sekretarza Generalnego ONZ „Build Back Better” (Odbudujmy świat lepiej), będziemy współpracować, aby stworzyć grunt pod odbudowę, dzięki której powstaną zrównoważone, równościowe i inkluzywne społeczeństwa, oraz aby odbudować świat lepiej i bardziej ekologicznie.
 20. Rada będzie nadal zajmować się tą kwestią i zapewniać strategiczne wytyczne.
-